

Kadabra vil ta designbegrepet tilbake fra glansbladene. Snart kommer de første produktene til en gate nær deg.

Design til folket

Ti år og hundre avangselever etter at Linje for industriell design ved NTNU ble startet, har det første designkontoret etablert seg i Trondheim. Fire form-og-farge-fyrer som drodlet seg gjennom lunsjer på Gløshaugen med tanker om eget firma. Da siste eksamen var unnagjort hadde drodlingen gradvis blitt konkrete planer. Nå sitter de i eget kontor på piren og klekker ut fjonge former og friske farger. Eller stopp en hal, det er visst ikke så enkelt.

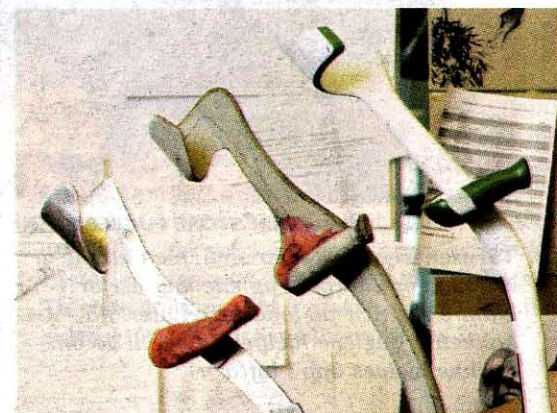
Det første vi må huske når det gjelder design formaner daglig leder Jørgen Solstad er at vi må ta utgangspunkt i reelle ønsker og behov hos mennesker.

De fire har nemlig fått seg en kjøphest allerede. Den rir de så ofte de kan, og varsler om at design er noe ganske annet og mer enn søndagsbilag proppet med svinedyre serviser og tapetrender.

Begrepet er blitt så utvannet, klager Espen Jørgensen. – Jeg tror det er nettopp fordi det har blitt snevret inn, og blitt synonymt med å pynte litt på produkter for å gjøre dem mer attraktive.

Jørgen lager hermetegn i luften: – «Design» har blitt for eliten. Når man kaller noe for design ditt eller datt, håper man at folk skal assosiere det med andre varer som er «designet». Når designbegrepet brukes på denne måten, innsnevres det til en halv sannhet.

En kan høre suset av norsk designhistorie i det Espen og Jørgen sier. Da norsk formgivning var på sitt sterkeste på midten av forrige århundre, var legender som Grete og Arne Korsmo blant dem som talte for å formgi med både estetikk, rasjonell bruk og produksjon i hu. Disse tankene har i stor grad forsvunnet ifølge Espen, Jørgen, Carl og Carl Gustaf i Kadabra. Dagens designbegrep innebærer å pynte litt på et produkt slik at det passer for en spesiell målgruppe, og helst en elite, fortsetter Espen. – Dermed jobber man kun med estetikk, og ser bort fra fornuftige løsninger i materialvalg og produksjon.

Krøkkete krykker: Ikke disse, men de vi bruker i dag. – De er ubekvemme, fører til belastningsskader og ikke særlig fine, mener Kadabra-gjengen.

Kontoret på Pirsenteret bærer preg av at de jobber i tråd med egne tanker. Hyller og vegger bugner av skisser og modeller som viser nye produkter og forbedringspotensial for eksisterende.

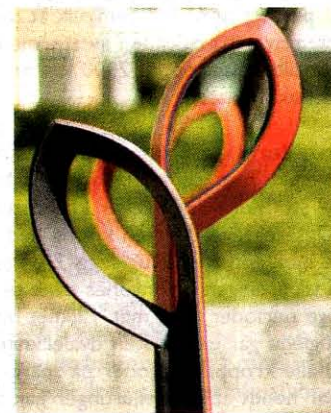
– Man kan godt appellere til det irrasjonelle, bare vi tar hensyn til det rasjonelle, sier Jørgen. – Fundamentet må ligge i god funksjon. Hovedfunksjonen til design er jo å gjøre livet til folk bedre!

Oisann! Espen klatrer opp i hyllene for å illustrere hva de snakker om.

Mellom alle plast- og papp- og papirbiter han river ned fra hyllene, holder han frem noe så prosaisk som en krykke. Riktignok en krykke som er litt smekre enn den vi er vant med å få med fra akutten etter sklitaklinger på Marinen. En oppgave han løste mens han studerte.

– Jeg merket meg at alle som gikk med krykker polstret dem med skumgummi. Da måtte det være noe bruksfunksjonelt feil. Dessuten – en vanlig krykke ser litt stakkarslig ut. Den signaliserer på en måte en invalidisering, noe vi får medynk med. En sportsskade, derimot, kan oppleves som et signal om en positiv livsførsel. Dette er fundamentet for estetikken. Den skulle også være litt feminin, så jeg jobbet mye med liljeformer. Men, funksjonen var det viktigste. Jeg snakket med ergoterapeuter og fysioterapeuter om hvilke belastninger en vanlig krykke gir, blant annet til håndleddene. Derfor flyttet jeg håndtaket til siden. Et annet vanlig problem er klamme hender, derfor er håndtaket laget av netting. Dessuten er alle kontaktflatene laget av gummi, så det går an å støtte krykken mot en disk, for eksempel, uten at den sklir og detter i bakken.

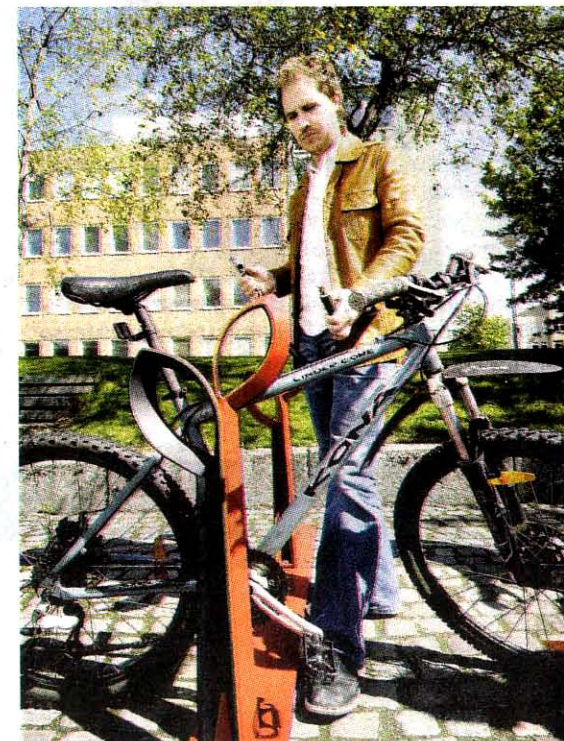
– **Gummi gir også** en veldig god følelse, fortsetter Espen helt alvorlig. Et aspekt er opptatt av er hvordan det føles å bruke et produkt. Og her kommer det første produksjonsklare produktet fra Kadabra på banen. Eller på gaten, for å være helt korrekt. Sykkelstativet «Løv» er ut-

Fôret og organisk: Inspirert av naturen skal «Løv» gjøre det triveligere for mennesker i byer.

Venstrevridd:

– Alle går av sykkel på venstre side, forteller designer Espen Jørgensen. – Derfor er toppen på stativet formet så det blir naturlig å komme inn den veien.

Tekst: STEIN RISSTAD LARSEN
ukeadressa@adresseavisen.no
Foto: HÅVARD KALLESTAD

viklet for Ørsta Stål, og skal plasseres i byer landet rundt i løpet av sensommer og høst. – Syklistene er verdens lateste folk, påstår Espen. Stativet var opprinnelig hans diplomoppgave. – Dette skal være en korttidsparkering i byer. Her slenger syklistene vanligvis sykkelene opp mot vegger, gjerder og andre ting som er nær butikkingangen. Slik er det bare. Dermed gjaldt det å finne på noe som gjør at de heller vil bruke stativet. Her kommer gummien inn. Støtteflaten er gummielast. Det gir en helt annen lyd og følelse enn den skraper- og knuse-lyden du får når du støtter sykkelene til andre ting. Dermed håper man syklistene skal bruke disse i stedet.

Tanken som slår en når en ser «Løv», er at dette har vokst opp gjennom asfalten.

– **Strålende, smiler Espen.** – Det er akkurat det som er tanken! Vanligvis blir sykkelstativ konstruert uten tanke for det estetiske, man bare bøyd noen stålrør. Jeg ville ha litt inspirasjon fra naturen. Hvilke bymiljøer trives folk i, og hvilke mistrives de i? Hvorfor synes folk det er godt å være på Bakklundet? Det som kjennetegner miljøer vi mistrives i er at de er veldig strenge og fjernet fra mennesket. Jeg ville lage noe som var nærmere mennesket. Visjonen var nettopp å lage stativer som så ut som små spirer som har vokst seg opp gjennom brosteinene og strekker seg mot himmelen. Dessuten, siden de skal stilles parvis sammen, unngår vi barrierefølelsen en vanlig rekke med sykkelstativ gir, og de øker tilgjengeligheten for rullestolbrukere og andre som trenger plass.

Når det gjelder utformingen, hører vi ekkoet av den norske stemmen igjen. I stedet for bøyd rør, som er det vanlige, lages «Løv» av laser-skjærte plater som bøyes og knekkes. Inspirasjonene kom under utstillingen Norway Said på Kunsthøgskolen i Århus.

– Da jeg så salatbestikket av Hermann Bongaard tenkte jeg bare «Yes! Sånn skal det være!».

I form: Designkontoret Kadabra er nyetablert, og vil ha funksjonen tilbake i form. Her poserer Carl André Nørstebø, Carl Gustaf Lundholm, Espen Jørgensen og Jørgen Solstad med sykkelstativet «Løv».